

REDACTIA
Deak Ferenc-u. Nr 8

ABONAMENTUL
Anstro-Ungaria :
pe an 20 cor. pe 1/4
pe 10 cor.; pe 1/4 de an
pe 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
de Duminecă pe an
4 coroane. —
pentru România și
vârșitate pe an:
40 franci.
scripse nu se napotază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deak Ferenc-u. Nr 8

INȘERTIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inșertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrișori neofrancați nu se
primesc.

Crisa liceului din Brașov.

Crisa liceului român din Brașov ocupă toată lumea românească din țară și Ardeal. Mai ales pe cei de răsăriteană.

Nu fără cuvânt. Căci liceul acesta este singura sală superioară românească de învățămînt. Ne doare așadar pe toți, gimnasiul acesta, care se avântase nume așa de bun, încât străinii, guvernul țării însuși trebuia să recunoască superioritatea acestui institut și față de cele mai multe gimnasilor ale statului, este ajuns într-o crasă situație.

Toți Românii cei buni sunt îngrijorați de întâmplările, ce ni-se vestesc din Brașov. Bravul director al gimnasiului, Virgil Onițiu, a fost necesitat să demisioneze din postul său, eară corpul profesoral dela gimnasiu, școala reală și școala comercială, în fața comunei, unanım și fără discuție au fost de acord să procedură după cum va să zică, se identifică cu directorul demisionat.

Faptul acesta e grav peste măsură. Și fiind-că gimnasiul românesc din Brașov e de mare interes obștesc pentru cultura românească din statul ungar datorit suntem să analizăm reul din punctele de vedere, să facem diagnoza boalei și să chibzuim mijloacele de însănătoșare.

Atât cuvântul, prin care directorul Virgil Onițiu în această calitate a rămas bun dela corpul profesoral, cât și informațiunile noastre emise pe observări îndelungate și obiective, ne indică lămurit isvorul reului, ce bântue instituturile culturale românești din Brașov.

Să facem așadar diagnoza acestor reu.

De un șir de ani în fruntea afașurilor bisericești din parochia Brașov-Scheiu au ajuns o seamă de oameni, stăpâni absoluți peste sinodul parochial, au stabilit pentru acțiunea lor un scop precis și lămurit. *Avea enormă bisericei Sfântului-Nicolae trebuie în primul rînd folosită pentru fericirea materială a parochienilor bășinași din Scheiu, adevăc a trocarilor*, cum sunt poreclii acești parochieni.

Toată activitatea publică a conducătorilor de sub întrebare se potrivește pe direcțiunile indicate.

Brășovenii însă, din ce-în-aceleu, erau de o părere

cu totul opusă. Ei adevăc gândiau, că *fericirea unei părți dintr'un trup este condiționată de fericirea întregului*; că partea atunci slujește mai bine interesele sale, dacă îngrijește mai presus de toate de binele întregului.

Porniți din acest gând binecuvântat, bătăniți Brașovului n'au înființat *institutiunii de fericire pentru Românii din Brașov*, ci au aprins o *făclie luminoasă* pentru fericirea neamului românesc.

Nu s'a stins nici astăzi gândul acesta mareț. Ci mai virtos o pleiadă întregă de bărbați, inteligenți și buni, au susținut și susțin cu tărie ideea, că *averea enormă a bisericei Sfântului-Nicolae are în primul rînd mențiunea, să întărească tot mai mult institutiunile culturale românești din Brașov*.

Iubirea de neam justifică mai presus de toate ideea aceasta. Ce-mi folosesc mie averile lui Cres, dacă neamul meu tânjește în chin și amar? Ești fericit, Române, că tu ai casă și masă? *Miserie și durere?* Unul pentru toți pentru unul. *Totul pentru națiune*. Dar' cum așa? Când eu caut să grămădesc bunătați pe masa mea și frații mei due lipsă și chin.

Iubirea de neam trebuie să îndemne pe fiecare Român cu inimă la loc, că mai presus de toate și *din toate puterile sale să slujească acelor așezăminte*, cari au în vedere fericirea întregului, căci ce fructe va aduce floarea pomului, dacă rădăcinile lui se usucă în lipsa de nutrețiment? *Quid quid agis, prudenter agas et respice finem*.

Conducătorii de azi ai Scheiului vreau să ferească pe Scheiani cu averile Sfântului Nicolae. Contrarii lor însă zic, că averile acestea în primul rînd trebuiesc folosite pentru întărirea școalelor românești din Brașov, căci acestea sunt cetatea cea mare a neamului întreg.

Mai începe îndoială? Ar ave cineva obrazul să afirme contrarul? Nu poate fi Român adevărat unul ca acesta.

Dar' nu numai iubirea de neam justifică principiul opoziției românești din Scheiu. Il justifică chiar și proveniența averilor Sfântului Nicolae. Nu bani din Scheiu au întemeiat averea aceasta, ci *donatiunii d'ale principilor românești*. Chiar la cumpărarea moșiiilor din România în timpul mai nou Statul Român a făcut ușurări și concesii imense bisericei de sub întrebare. Oare de dragul parochienilor din Scheiu? Nu. Ci pentru-că s'au avut în

vedere școalele românești, a căror înflorire e chestie de tărie românească.

Binele Scheianilor ori binele obștei românești. Eată esența conflictului. E mai presus de ori-ce îndoială, că *binele obștesc trebuie să învingă*.

Cele două curente au ajuns la ciocnire. Noi am prevăzut momentul acesta. Amicii nostri din Brașov de ani de zile se luptă în contra curentului dominant. Mulți Români buni de acolo însă n'au văzut clar situațiunea și au crezut, că prin înțrarea lor în rîndurile conducătorilor cu încetul vor pute slăbi intențiunile conduse de interesele locale și vor pute direge viața românească a Brașovului în alvia binele obștesc. Așa s'au rupt de noi amici vechi și buni. S'au înșelat însă. Conflictul a trebuit să izbucnească și eată acum, falnicele instituturi de cultură românească au ajuns în crasă îngrijitoare.

Quid nunc? Căci nu e vorba aci numai de *interesul* și *reul* întrebare față și chestiune de interes general pentru toți Românii, ca binele să învingă și reul să cada.

Ca totdeauna în dezvoltarea omenescă, lupta principiilor, pentru cei slabi la minte, se presentă în cadrul unor întâmplări legate de persoane și, într'un orizon îngust, principiile nu se ved de interesele aparente ale indivizilor. Noi însă ieșim din cadrul acesta îngust și numai înaltul interes al binelui obștesc îl avem în vedere.

Situațiunea e foarte grea. Suntem informați, că directorul Virgil Onițiu a pus chestiunea așa de inimos, că sanarea relelor e aproape imposibilă deodată cu rehabilitarea personală a Domniei Sale în scaunul direcțional.

O spunem pe față. Nouă mai ales ni-ar conveni, dacă factorii competenți ar ști să afle mijlocul, ca isvorul reului să fie secat printr'o procedură temeinică așa, ca directorul să primească satisfacțiune complectă, rămânând și mai departe în fruntea instituturilor.

Se afirmă însă, că modalitatea aceasta e imposibilă. Dar' directorul Onițiu n'a avut în vedere interesele sale individuale, când a ținut să arate lumii românești primejdia din Brașov. Cu atât mai virtos cei chernași trebuie să aibă în vedere numai *binele obștei*.

Corpul profesoral dela gimnasiu, școala reală și comercială s'a identificat cu directorul Onițiu. Este așadar imposibil, ca un membru al acestui corp didactic, brav și românesc, să se an-

gajeze la conducerea școalelor de sub întrebare, fără a fi primit mai dinainte garanța perfectă a tuturor condițiunilor, cari vor face posibilă învingerea curentului cu adevărat românesc în viața bisericei Sfântului Nicolae din Scheiu.

Nu putem crede, că organele competente pe motivele unei pretinse discipline, falsă și păcătoasă, vor impune școalelor din Brașov durerile peririi încete, dar' sigure. Ci mai virtos ne place a spera, că părintele Metropolit Ioan se va nizuși a-și câștiga neperitoare titluri la recunoștința tuturor Românilor prin măsurile sale energice, cari vor opri pe loc curentul desastros dela biserica Sfântului Nicolae din Scheiu.

Suntem oameni. Oamenii sunt și conducătorii bisericei Sfântului Nicolae din Brașov. Să înțeleagă, că au greșit. În fața primejdiei obștești să-și calce pe inimă, să întinză mâna acelor, cari vreau binele neamului întreg și cu dînșii împreună ne vom bucura de bucuria obștească. Nu-i vom certa pentru-că au fost așa de tari, de și-au slăbiciunea.

Așa să le ajute Dumnezeu.

Cele trei episcopate. După cum spune «Pesti Napló» dela 7 c. în comisia bugetară a Dietei a venit vorba și asupra celor trei episcopate, pe care ar voi să le înșințeze Românii gr. orientali. Ministrul Wlassics, scrie numitul ziar, s'a exprimat însă așa fel despre episcopate, că «le-a omorât temeinic»...

Las că nu se poate omorî decât un lucru ce are ființă. — dar și altfel nu s'a gândit nimeni, ca înșințarea celor trei episcopate să o facă atârnatore dela bună-voința ministrului Wlassics.

De altfel însuși ministrul a zis că: «Inșințarea de noui episcopate e dreptul M. Sale». Se va gândi însă bine înainte de a-i propune ceva în acest înțeles. Va căuta mai presus de toate, dacă Românii au bani, căci el din viziunea statului nu dă.

Dar dacă i-o porunci M. Sa?!

Vorbirea d-lui M. Veliciu

ținută Mercuri în sala comitatului Arad.

*Ilustrissime D-le comite suprem!
Onorată Congregație!*

Ascultând frumosul discurs-program al Il. Tale sub impresiunea principiilor ce ai dezvoltat, viu și eu, în numele Românilor din comitat, să ne spunem cuvântul nostru cu această ocaziune însemnată.

Oricari ar fi datele statistice în privirea populației comitatului Arad, fapt e, că comitatul nostru este locuit în majoritate preponderantă de Români, ceea-ce de alt-cum dovedesc acte oficiale absolut autentice, numărul total al locuitorilor comitatului este 343.597, dintre cari Români sunt 208.957, eară Unguri numai 86.780.

Ilustritatea sa, dl comite suprem, este din acest comitat; o parte din viață, ca funcționar administrativ și mare proprietar, a trăit fiind în atingere cu Români; va să zică ne cunoaște.

Vei fi știind, Ilustrissime, din experiență proprie, că popor mai blând, mai bun și mai cinstit, decât Românul, nu există. (Așa el Aplause).

Îți împinește datoria către patrie și tron cu scumpătate, plătește din greu contribuția în bani și sânge, fără murmur.

Martor ne este istoria, că Românii nu s'au ahat nici odată cu vdrmașii țerei; și au vrsat sângele pentru lege și ordinea legă.

Cu toate acestea, oamenii, — de cari sunt mulți în țara noastră, cu interese particulare, cari numai așa li-se par realizabile, dacă Ungurii cu Românii vor trăi în dușmănie, pe noi Românii ne au atăcat în punctul patriotismului.

Am respins totdeauna astfel de atacuri, le respingem și acum, și declarăm: că nu admitem să se atingă nimenea de patriotismul nostru; nu admitem, ca în statul ungar să fie cineva mai bun patriot, decât noi Românii. Aici, în pământul patriei, sac osămintele părinților, moșilor și strămoșilor noștri; aici sac osămintele fraților și fiilor noștri; mai toată glia este stropită cu sângele nostru. Nu vom călca pământul părinților noștri și părgă rească mormintele iubitorilor noștri.

Ca popor înă, avem nu numai datorii de împlini, ei avem și drepturi, cari se cu prind în legea firii și drepturi înscrise în legea pozitivă. Acestea formează postulatele noastre.

Postulate foarte modeste, cari foarte frumos încap în cadrul celor trei cuvinte atât de des amintite în vremurile din urmă și anume, în cuvintele: „jog, törvény, igazság”.

Acestea traduse în faptă, executate cu toată rigoarea și fără gând rezervat postulatele noastre se vor împlini fără jigni rea dreptului altora, căci nimic „kildön” (deosebit) nu cerem! (Așa este, așa este).

Ne-am născut Români, Românii vrem să și rămânem; ca Români vrem să ne dezvoltăm și afirmăm în patria noastră.

Cerem deci, ca dezvoltării noastre naționale în limba noastră maternă să nu ni-se pună piedeci. De aceea tot folul de tendențe îndreptate spre desființarea noastră ne vor face dușmani și ne pun în poziție de apărare.

Suntem cetățeni, cari cu avutul și sângele lor contribuiesc la susținerea statului, fiind-că legea ne impune sarcini, pe cari le suportăm, și le împlinim cuvințios. Legea ne poruncește să ne dăm ostași; o facem bucuros, pentru patrie. Legea ne poruncește să plătim dări; le plătim și dăm sfat și fratelui nostru mai slab, să și împartă mlaiaul și plăind contribuțiunea, să satisfacă cererilor legit.

Ei, dar legea ne dă și drepturi. Deci pretindem, ca toate legile deopotrivă și indosebii legea despre egala îndreptățire a naționalităților să se execute cu toată rigoarea și în toată extinderea ei.

În considerarea drepturilor ce avem și a datorințelor ce îndeplinim către patrie, cerem ca și Românii să li se dea puțința de a lua parte la viața publică a statului pe toate terenele. Aceasta în proporțiunea numărului sufetelor și a dăjdiei în bani și sânge, prestate pe altarul patriei.

Bată, Ilustrissime d-le, că modestele noastre postulate nu jign se de fel conceptele exprimate prin cuvintele „jog, törvény, igazság”.

Ei, dar de aceste concepte s'a făcut și se face multă paradă, căci până acuma, cuvintelor frumos sunătoare n'au urmat și fapte, ear vorba fără fapte este moartă.

Noi Românii, Ilustrissime, te cunoaștem de bărbat drept și energic, ear aceste însușiri ne încâlșeac, căci ne îndreptățesc a spera, că frumoaselor promisiuni vor urma și fapte corăspunzătoare, ne îndreptățesc a spera, că Ilustritatea Ta își vei afla ambiția în fapte mari, care să multumească deopotrivă și justețele noastre postulate.

Aceasta nu o cerem numai pentru noi, ci o cerem pentru toți d'opotrivă și deosebit pentru binele și mărirea patriei, căci atunci va fi patria țare, când vor fi multumite toate neamurile.

Lucrând, Ilustrissime, în această direcțiune, îți vei asigura coroana recunoștinței din partea Românilor și le vei câștiga inimile, ear domn țare și mare este acela, care stăpânește inimile.

Sub impresiunea acestor sentimente și speranțe, te salut Ilustrissime, în numele Românilor din comitat și îți doresc să trăiești la mulți ani, ca cu toții să ne vedem speranțele realizate (Lungă să trăiască!).

Prelat iubit.

Martii, în 6 Noemvre n., despărțământul Chișineu al Reuniunii învățătorilor români gr. or. a ținut în orașul Giula adunare generală de toamnă sub presidenția d-lui învățător Stefan Leucuța. Din acest incident Preasfințitiei Sale domnului Episcop Iosif Goldiș i s'au trimis de-acolo următoarele două telegrame de felicitare:

Învățătorii despărțământului Chișineu adunați azi (6 l. c. n.), în conferință, salută călduros pe Ilustritatea Voastră și și exprimă încrederea și supunerea neclintită față de Ilustritatea Voastră. — Stefan Leucuța, președinte.

Publicul din Giula, întrunit azi (6 l. c. n.) din incidentul jubileului de 45 ani de activitate dăscălească a învățătorului român Ioan Măreș — felicită pe Ilustritatea Voastră cu toată căldura inimii sale. — Dutkay, primar.

Dela instalarea fișpanului Aradului.

Rar un fișpan numit într'un comitat locuit de diferite naționalități a fost primit așa de bine ca noul fișpan al Aradului, *Urban Ivan*. Ungurii îl iubesc pentru-că e un bărbat plăcut ca înfașare și om de cinste, ear' celelalte naționalități pentru-că îl cunosc ca bărbat deschis, care spune ce gândește și îi place și lui vorba lămurită.

Dintre momentele sărbării instalării lui în scaunul de fișpan mai însemnată a fost, fără îndoială, vorbirea celui sărbătorit, a noului comite-suprem. — După-ce mai întâiu a depus adecă jurământul înaintea congregațiunii, noul fișpan *Urban Ivan* a rostit următorul discurs-program de instalare:

„Din grația prea înaltă a preînaltatului nostru Domn și Rege și în urma încrederii Guvernului regesc ungar fiind numit fișpan al comitatului și al orașului Arad, după-ce am depus acum și jurământul oficial înaintea Prea Sfințitei congregațiuni, îmi ocup locul de fișpan, rugându-vă să binevoiți a-mi asculta și vorbirea-program”.

Spune apoi că n'a alergat după această slujbă și că va sta în capul comitatului numai atât vreme se vor pură întru viața politică ale lui Szell, pe care și le însușește pe d'antregul și fără nici o rezervă. Între partidele ce stau pe temeiul transacției dela 67 va căuta să întărească înțelegerea, ear' dela opoziție așteaptă să respecte constituția.

Urmează apoi:

„Una dintre străduințele mele de căpetenie va fi, să respectez și să fac însă fie re spectate drepturile diferitelor confesiuni; să cultiv pacea și buna înțelegere între ele, ear' în-

tre autoritățile civile și între cele bisericesti să se mențină și desvoalte bune relațiuni”.

Ca ori-ce drept câștigat, așa și drepturile diferitelor naționalități le respectez, dorințele echitabile și drepte ale acestora le voi asculta, nu împotriva lor, ei cu ele împreună vreau să lucrez, plecând din presupunerea, că interesele lor particulare numai în cadrul și organizarea statului maghiar național vor să le realizeze și reprezinte.

După-ce declară că nu se va conduce în activitatea sa de politică și privitor la slujbașii comitatului zice că i socotește pe aceștia puși să slujească poporul, ear' nu poporul pentru ei și că în privința politice economice va primi sfatul Reuniunii agricole din comitat, sfirăște rugând pe toți să ne cinșim unii pe alții, ori-cari n'ar fi vederile politice, părerile și convingerile și să avem în vedere mai presus de toate binele patriei.

Vorbirea a fost adeseori întreruptă de aplause sgomotoase.

A luat apoi cuvântul protonotarul *Schill*, după care a vorbit el *M. Veliciu*. Publicul în altă parte vorbirea fruntașului român.

Un incident. Când dl Veliciu s'a ridicat și a luat cuvântul româneste, se auzi o voce răgușită „afară”. Era asesorul sedriei orfanale *Baros*. Românii îl apostrofază nu tocmăi măgulitor, la ce aceasta și trago capul întră picioare, dar Românii nu' să bosc până nu iasă dânel „afară”. Altfel acest domn care mănăncă pâinea comitatului și insultă pe cei ce' dau pâine nici după psămiile dela Crucea Albă n'a lavărat minte.

Sedința s'a ridicat la orele 11.

A urmat apoi primirea urărilor de bine a diferitelor delegațiuni; după acestea noul fișpan s'a dus la primărie, unde de asemenea și-a dezvoltat programul de activitate, și a primit în urmă felicitările diferitelor delegațiuni.

Între delegațiuni au vorbit deosebit de P. S. — Sa Episcopul *Goldiș*, în fruntea membrilor consistorului, al eparchiei și al parohiei din loc.

În vorbirea sa de felicitare P. S. Sa a zis:

„Ca om născut în comitat, cunoscut ne mijlocii starea populațiunii și ca fost funcționar al comitatului și-ai adunat destule experiențe pe cari să le valorizi în folosul poporului. Te salut cu atât mai mare bucurie pentru-că cunoscând viața publică a acestui comitat poliglot, o să fii propovădătorul înțelegerii frațesti și a fericirii obștești. Să dea Dumnezeu să poți îndeplini cât mai bine această misiune”.

La orele 2 a fost banchet în sala „Crucea Albă”, unde pe lângă P. S. Sa Episcopul *Goldiș* au fost, dintre Români, vicarul *V. Mangra*, *I. I. Pap. Aug. Hamsea*, *Ioan*, *Vasile* și *Aug. Belez*, *P. Truța*, dr. *N. Oncu*, *R. Ciorogariu*, dr. *I. Suciu*, judele *Gallu*, dr. *Sever Ispravnic*, *G. Purcariu*.

S'au rostit discursuri multe.

Cu mai mare atențiune a fost ascultat toastul P. S. S. episcopului *Goldiș*, carele spune mai înainte cum deodată cu comitele suprem *Urban Ivan* intrase odinioară ca tineri în serviciul comitatului, ambi ca vice-notari, iar acum se întâlnesc ca șefi, dânsu' a diecesei ortodoxe, ear' *Urban Ivan* al comitatului. Sporeă că unele vechi relațiuni vor facilita armonia conlucrării pentru binele obștești. Apreciază apoi importanța funcționarilor conștiințioși cari prin bună administrațiune promovează interesele cetățenilor, închină pentru aceștia și în special pentru primarul orașenesc cel cu mâna de fer (face aluziune la severitatea primarului în oficiu) *Salacz Gyula*, decorat acum cu cel mai potrivit ord, cu ordul coroanei de fer și în onoarea vice-comitelui *Dálnoky*.

Lupta la comitat.

Sedința dela 8 Noemvrie.

Întăia sedință prezidiată de noul pan *Urban Ivan*, în sala cea noă din palatul palat al Tribunalului. Și Unguri și mări sunt mult mai puțin ca ieri. În cât îi privește pe Români, din principii sărbătorii Stului Dumtru Românii nu au lăsat să treacă prilegiul fără a cere pe viitor să nu se mai nesocotească de sărbătorii ale noastre. Viceșpanul *Dálnoky* a asigurat pe d-nii *R. Ciorogariu* și *D. Suciu* că nici de asta-dată nu din reamăci ci din greșală s'a pus congregația pe în care noi avem sărbătoare. Pe viitor fi cu toată luarea aminte. Interpelarea blică, ce era să se facă, n'a mai avut loc.

Afacerile puse la ordinea zilei au toate neted, afară de două. Și anume: *Russu Șirianu* s'a ridicat împotriva noului arunc de 10% ce s'a propus pe a se spori astfel fondul de pensie al basilor comitatului. A amintit cum eră, însuși d. fișpan a recunoscut reza economică din comitat și a făgădui lucreze pentru vindecarea răului. *N. Aleși* al Românilor, toți economi cari greul vieții și susțin comitatul, nu pot să nău arunc. Mai ales că plătim de arunc de 40%, pentru a se acoperi săgurile săvirșite de un slujbaș dela tat.

Dálnoky, viceșpanul, roagă ca congregația totuși să primească noua dare. Fișpanul constatând că nu se primi unanim propunerea, rânduiește reza pe față.

Toți Românii — afară de *Moise Bocsan* — au votat împotriva arunc. Ungurii au fost însă mai mult de ales că dintre preoții noștri nici un a putut veni la sedință; și astfel votul de plasit a dera nouă.

Augustin Boțoc, învățător în Școala a luat cuvântul și a cerut să nu se miet un ban pentru înființarea unei comonale în *Agris*, comună cură nească, unde sunt scoli confesionale și cu în sătatori harnici, după cum născut până și inspectorul regesci s'aruncă cer un ban Jidovii.

După ce a vorbit înă viceșpanul gregata a primit propunerea ca să din fondul pentru ajutorarea școlii coroane, deși legea, după cum a ar *Aug. Boțoc*, prevede ca din acest se „ajutoarele învățătorii seraci și

Încolo nimic mai de seamă întâmplat.

Ultime știri.

Nouă luptă a Burilor.

Londra, 7 Noemvrie. Cu 31 Octomvrie i-se raportează Maseru agenției „Reuter”:

Numărul Burilor a unăș nita *Bauților crește necontentii*. *Ladybrand* se afla o comandă de Burii. Orașul *Vycksburg* și impo mea se afla în mâni ale acestora. cari au ocupat *Vycksburg-ul*, eră comanda lui *Germanus Slein* și pare ei au jafuit cu desevărire zile aceluși oraș. Au luat jos englez și l-au rupt în bucăți, ear ste bucată le-au legat de cozile Englezii pe un comerciant englez, pe care l-au dus în taboer ca să-l pună înaintea tribunului resboiu. Toate armele și municiile Englezii le lăsasera în *Vycksburg* le-au luat în stăpăna lor.

Revista săptămânii.

Alcerea întocmirii unei linii de de fer în Bosnia a prieuit în mare măsură. Compatrioții noștri mălvinuiau pe Austria că ei să facă un lucru care este nu pentru interesele Austriei și că ține seamă și de dorințele Ungare. După mai multe consfătuiri ministrilor celor două părți din archie s'a ajuns la o înțelegere, gândindu-se și pretențiile ministrilor.

În România mișcările țărănești nu potolită încă; ministerul a și hotărât să pășească mai domol și mai cu înțelepciune la aplicarea legii taxei agricole.

O țară mereu muncită de revolte în Spania. Republicanii, pe de o parte, așa și Carliștii pe de alta, mereu fac încercări pentru răsturnarea domniei, pentru răsturnarea dinastiei. După ce în războiul avut cu America Spania a ajuns așa zicând pe pragul de moarte, bătută și aproape lipsită de săracie, mai o frământă și luptele politice și luptele lor, așa a fost chemat la cârmă un guvern nou, care a luat energice măsuri pentru a potoli revoluția.

În America, în Statele-Unite, s'a avut alegerea delegaților tuturor provinciilor, cari la rândul lor vor alege luna Decembrie pe președintele Statelor-Unite, pe un nou period de patru ani, împlinindu-se termenul guvernului actualului președinte Mac Kinley. Au candidat pentru această alegere, Mac Kinley, actualul președinte, reprezentant al republicanilor, și Bryan, ca reprezentant al democraților. Șansele reușitei le are însă și de această Mac Kinley, căci partizanii săi au fost aleși de delegați în număr nu mic cu mult mai mare de cât al lui Bryan.

Din Dietă.

— Ședința dela 8 Noembrie. —

Desbaterea și în această ședință a petrecut tot numai asupra proiectului de lege despre căsătoria moșterilor de Tron Francisc Ferdinand. Istoria ședinței au fost deputații Rakovsky István și Pulszky Agoston. Rakovsky, într-o vorbire de două ore, a polemizat cu vorbirea lui Szilágyi Dező din ședința trecută. Au atras atențiunea Dietei îndeosebi acele părți ale oratorului, prin cari a arătat să arate, că familiile principiare germane numai în cele căsătorii le considerau morgașii (pe mâna stângă), cari le încheiau cu dame din societatea burgheză. Oratorul, care și-a expus părțile spriginite pe o mulțime de citate, a fost frenetic aplaudat de partizanii săi.

După el a vorbit Pulszky Agoston, care a ținut să dovedească îndeosebi corectitatea vederilor lui Szilágyi și necesitatea înțelului în lege a proiectului.

Desbaterea continuă și se afirmă, că Szilágyi din nou are să vorbească în discuția proiectului din chestie.

Noutăți

— Anu 9 Noembrie n. 1900. —

Noută în familia domnitoare. Din Comuna se telegrafează, că arhiducele Petru Ferdinand s'a cununat ieri (8 l. c. n.) cu prințesa Maria Cristina Bourbon de Siciliei în capela vilei contelui de Caserta.

Sfințire de biserică în Covășinț. Ni se scrie, că după terminarea renovării, Duminică în 15/28 Oct. a. c., s'a sfințit biserica gr. ort. română din Covășinț, prin părintele protopresbiter al Sirei George Popovici, asistat de preoții din loc Ioan Micloși și Al. Muntean al lui Vasile. Deși timpul era ploios, poporul a venit, în număr frumos la actul mare și sfințirii, dând prin această semn de dragoste pentru casa lui Dumnezeu.

Întreprinzătorul Vasile Fulge din loc a mulțumit, în general, pe toți credincioșii cari dînsului i-au încredințat renovarea. S'au făcut și daruri frumoase din partea țărănilor mai cu care de mână. Așa, în primul loc, este vrednic de laudă fruntașul Nicolae Saur, care a renovat sfântul iconostas, cu însemnarea sumă de 320 fl.

Alt fruntaș, Boba Mihai, a dăruit o cădelniță în preț de 16 fl.; iar credincioasa Colf Elena a făcut un stihar prețios în preț de 3 fl.

Pentru darurile acestea primească marimozii dăruitori și pe această cale mulțumim poporul nostru din Covășinț. Mulți văzând frumoasa lor pildă, au făgăduit, că vor urma să facă și dînsii asemenea. Poporul avea mare bucurie și toți au fost mulțumiți, că au ajuns a vedea earșii sfînta biserică dată destinațiunii sale. — *Raportor.*

Rapozi ori Irozi? Sămbăta trecută — scrie „Telegraful” — s'a sărbătorit cu mare alac în Sibiu ziua onomastică a P. C. Sale arhimandritului Dr. Ilarion Puscaru.

Cu această ocazie d-l Bologa, profesor la școala civilă de fete, a ținut o vorbire, în care referitor la cartea „Mitropolia”, coasă de sub tipar de P. Cuvioșia Sa, a zis:

„Sintem că ne aflăm la piciorul unui munte înalt, dar erau băstărite cărările și nu ne puteam ridica pe înălțimile lui, ca să i putem aprinde frumuseții și bogăția omorilor asanșe într'înșul. *Ilustratarea Vostră aveți meritul a fi deschis potecul*, prin care dat ne este și nouă generațiilor mai tineri a privi în înțelegere sa splendoare pe feticul b rbat Andreiu Baron de Șugua, marele regenerator al bisericii noastre”.

Va să zică de nu se scoate cartea aceasta, nu era să știm clar cine a fost Șugua?.. Operele Episcopului Popeș, discursul lui dela Academia, discursul celebru al d-lui Dr. Barcianu (la jubileu) nu l'au lămurit pe d-l Bologa?... Greu e la cap!

Inchiderea sinodului din România. Sfântul Sinod al bisericii autocefale române din regatul român, terminându-și lucrările puse la ordinea zilei pentru această sesiune de toamnă, s'a închis prin mesagiu regal, cetit de către ministrul român de culte și instrucțiune publică.

Logodnă. Dl Petru Lascu cleric absolvent din Bulz s'a logodit cu doamna Rosalia Niga din Arad. Să fie în ceas bun!

— Ana Lăța din Cavan și Iulian Voda încredințați. — Felicitări.

Contra magharisării. La 6 Noembrie în sfatul uezănesc din Pressburg s'a întemplet un lucru, care i a mahnit adânc pe Unguri. Advocatul patriot Zevnek (vre-un Slovac reneșat) propusese căică mai de mult, ca la ședințe să se vorbească unghurește. Asupra acestei propuneri era să se hotărască la 6 c. Atât de puține sorți de izbândă avea însă propunerea, încât chiar Zevnek și-a retras o.

Estă de ce patrioții varsă lacrimi amare. Chiar în vechea capitală a țării să se întemplete o ast fel de — dreptate, asta ei nu pot suferi fără a se plînge. Ba ce e mai mult: chiar și retragerea propunerii a trebuit să se facă în limba nemțească. Ungurește nimeni n'a vrut să înțeleagă.

O mare nenorocire ni se scrie că s'a întemplet zilele acestea în comuna Ștei (comitatul B-hor) în ziua de 22 Octomvrie s'a aprins adecă din nebagare de seamă căciștra mică și sărăcăcioasă a unui econom de acolo. În puține clipe căciștiora cu toate ce erau pe lângă ea se prefăcuseră în cenusă. Focul s'întat de un vânt puternic, ce sufla grosznic de că ră răserit mează zi, lua din ce în ce tot mai mari dimensiuni, și în puține clipe prefăcuse în cenusă încă patru case cu toate supraedificatele lor. Bieții oameni rămaseră în cea mai neagră sărăcie, cu atât mai ales, că acum e timpul când tot ce are omul: bucate, fân și legume sunt adunate pe lângă casă și acestea toate au fost distruse, nerămânându le bieților oameni decât sufletul în oase și groaza de iarnă, ce azi mănă ne cade pe cap. Dintre cei arși nici unul n'a fost asigurat. Un lucru acesta, de care ar trebui odată să-și dea seamă și oamenii noștri. Jertfe omenești nu au fost; aceasta e a se mulțumi împregiurării, că focul a izbucnit ziua pe la orele 10 înainte de amiază. Mult au ajutat la localizarea focului și oamenii din comunele din giur, cari văzând primejdia, alergau într'acolo cu dorul de a pute ajuta cât de cât — potrivit puterii fiește căruia, mai ales însă prezența notarului cereual Terențiu Popovici și a preotului local Miron Botișel a ajutat mult. Notarul a lerga în dreapta și în stînga, dând sfaturi și povețe oamenilor și îndemnându-i să ajute celor primejduiți. Fapta cea bună se laudă de sine. Bieții oameni! Cât de vrednic ar fi de ajutorul, ce li s'ar dai Să-ți ajutorăm, care cu ce vom pute, căci aceasta ni e datoria noastră creștinească. — *M.*

Necrolog. Primită tristă știre, că d-l George Gaspar, preot gr. ort. român și asesor consistorial, după un morb îndelungat, prozăcut cu ss. taine, și-a dat blîndul suflet în mâinile Creatorului, Marți în 24 Octomvrie (6 Noembrie) 1860 la orele 10 din noaptea în al 67-lea an al etății și al 43-lea an al fericiții sale căsătorii, servind în comuna Criciova 42 de ani la altarul Domnului. În mormîntarea s'a făcut ieri, în 26 Octomvrie (8 Novembre), în comuna Iablanța. Fie-l somnul lin și memoria bine-cuvîntată!

O rectificare?! Sub acest titlu „Gazeta” (8 Noembrie) scrie:

„Fată cu știrea lausată în nr.-ul de Marți al „Tribunei Poporului”, că I. P. Sa dl arhiepiscop și metropolit Ioan Mețianu nu ar fi contribuit cu nimic pentru fondul mesai studenților români din Brașov, ni se comăcă din ievor comătant și suntem rugați a constata, că I. P. S. Sa a contribuit, încă în Februarie 1899, cu o sumă însemnată, dar în mod anonim”.

Să fie cu iertare, dar noi am afirmat *albea*, și anume: că deși mai zilele trecute I. P. S. Sa Metropolitul Mețianu a luat 5000 coroane — zi cinci mii — pentru că a sfințit icoanele reparate dela Sf-tul Nicolae, pentru masa studenților nu a dat, cu acel privilegiu, nimic!

Asta s'o desmintă „isvorul competent”!

Cărți de școală. Atragem atențiunea domnilor învățători asupra bunelor cărți de școală ale d-lui profesor Ioan Petran din Arad: — a) *Gramatica română*, partea I, pentru clasa III-a primară; prețul: 30 fileri; b) *Gramatica română*, partea II, pentru clasa IV-a primară; prețul: 60 fileri.

Se pot comanda dela autor, sau prin administrațiunea „Tribunei Poporului” și prin librăria Klein Mór din Arad.

Omor pe scena teatrului. În teatrul din Saragossa s'a reprezentat zilele trecute o sensațională dramă. Într-o scenă se reprezenta, cum un comisar de poliție împușcă pe un bandit. Din nenorocire scena aceasta s'a petrecut în fapt. Artistul, care reprezenta pe comisar, din neatențiune a folosit o pușcă, în care era gloanț omoritor și astfel când a puscut asupra artistului bandit, acesta a rămas mort pe loc. Mai tragic este faptul, că ucigașul a fost frate cu cel ucis.

Grîndină și fulgere în Noembrie. Se scrie din Dej, că în 2 l. c. a fost acolo o groznică plozie cu grîndină și fulgere, ceea ce în Noembrie foarte rar s'a mai pomenit.

Krüger în drum spre Europa. Din Dsi-buti cu data de 6 l. c. n. se raportează la Bruxella, că vaporul olandez „Gelderland” din pricina îmbolnăvirii lui Krüger, care și face drumul spre Europa cu acest vapor, — câteva zile s'a oprit în loc. As fel e probabil, că Krüger numai prin 16—20 Noembrie va sosi la Marzeille.

Dare de seamă. Cu ocaziunea reprezentanțiunei teatrale date în Brad la 29 Septemvrie 1900 în favorul fondului pentru convict la gimnasiul din Brad.

Intratele au fost . . . 220 c. 52 fl.
Eșitele 132 c. 52 fl.
Resultă venit curat . . . 88 c. 60 fl.
Suprasolviri au încurs dela d-nii: E. Costescu, Deva, 50 fl.; T. Roșu, Deva, 50 fl.; L. Perian, Băița, 6 cor.; R. Coșoiu, Baia de Criș, 2 cor.; Szabó L., Brad, 1 cor.; Pietșh I. Luncoi de jos, 1 cor. 40 fl.; iar contribuiri dela d-nii: Dr. N. Popovici, Oradea mare, 4 cor.; Kugel M., Brad 2 cor.

Venital curat s'a pus la destinațiunea sa. Esprimăm și pe această cale mulțumită bine-voitorilor spriginitori.

Brad, în 25 Octomvrie 1900.
Pentru comitet: Dr. Ioan Radu,
Mihail Stoica.

Dioramă, avînd mulțime de tablouri frumoase, dela expoziția din Paris, foarte fidel date, s'a deschis în strada Salacz Nr. 3 din loc. Director A. Konte. Merită să fie văzută de toți. Prețul de intrare 15 cr.

AVIS!
Aduc la cunoștiința P. T. mei pacienți, că cu prima Noembrie mi-am schimbat locuința în Strada Zrinyi Nr. 3, unde imi am și institutul medical, care e deschis de dimineața dela orele 6 până seara la orele 7. Ordinez în orele 8—9 a. m. 2—4 p. m.
Telefon: 270 Dr. Hecht.

Poșta Redacției.
Nedumeritului: „VICTORIA” e bancă, care dă bani împrumut pe cambii și pe intabulare și primește depuneri, după care plătește la depozenți 5 la sută. „TRANSILVANIA” e bancă de asigurare, unde-și asigurază oamenii averile contra focului și se asigurază viața. Amîndouă sunt cu totul deosebite una de alta și n'au nici o treabă la oaltă, cum nu are apa cu focul.

Poșta Administrației.
Dlul Vasile Bota în Corăd st.-Mărtin: 2 coroane pr mite acum sunt pe jumătatea întâiu a anului 1900; vă rugăm a ne trimite și pe a 2 jumătate, căci V'am așteptat destul.

ECONOMIE
Prețul de vânzare în Arad:
Grăul cel mai bun . . . cor. 7.14—7.40.
Cucurus 5.25—5.50.
Secară 5.10—5.15.
Orz 5.50—5.60.
Ovăs 4.70—4.90.

Pețul porcilor.
Conform buletinelor din B.-Pesta Kőbánya (Steinbruck).
Porci: tineri, grei îngreșșiți de peste 320 kilogr. perechia: bani 98—99.
Tineri mijlocii în greutate de 251—320 Chilog. perechia bani 97—98.
Tineri ușori în greutate de 250 Chilog. perechia: bani 98—99.
Porci de Sărbia grei de peste 260 Chilg. perechia: bani 96—97 și ușori de peste 210 Chilg. perechia: bani 94—95.

Editor: Aurel Popovici Barcianu.
Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

428 25-59

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Dealușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Oidnad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Băile dr. P. Opre (foste „Katalin“.)

Pięta Tökoly, colț cu strada Lazar Vilmos.

Pentru domni și dame.

Modern aranjate: băi de aburi, basinuri mari cu apă caldă și rece, — băi de vană. Dușuri exelente.

Pentru bolnavi îngrijire și tratament nou, după cele mai noi cuceriri ale științei.

Prețuri moderate.

508 9-

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

Imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15-50 a-l.

Nu cumpăt înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dezință anticipat de la mine cheltuielile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de împrumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes eu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4 1/2 și 5% pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moșii 458 25-25

Sztes F. Vilmos

ARAD, Fânt Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adună și marcă poștală

Deposit de giuvaeruri, ciasornice și argirterii.

Bogat asortiment de ciasornice cu pendulă, de perete și deșteptătoare.

I. GRALLERT ȘI FIUL
ceasornicar și giuvaergiu
Arad, piata Andrássy Nr. 24.

Fondat 1867

Reparațiuni de tot felul

de ciasornice și giuvaere

să execute cu toată promptitudinea

Cu prețurile cele mai moderate.

479 -12

P. T.

Am onoarea de a face cunoscut, ca proprietar de fapt al Hotelului Palatin (Nador szálloda), că cu mari sacrificii materiale am reinouit cu totul acest plăcut otel pentru public în curgere de un întreg șir de ani; odaile pentru oaspeți le-am mobilat cu totul din nou și cu lueș, în așa fel, încât Hotelul Palatin nu are rival, nu numai, în Arad, ci în întreaga Câmpia (Alföld), înru cât privește comoditatea curățenia și plăcuta petrecere, ca acasă.

Grajduri curate și aerisite, curte mare, largă, șoproș acoperit pentru trăsuri, sunt tot atâtea avantagii ale „Hotelului Palatin“, de cari aici alt hotel nu dispune.

Prețurile camerelor:

Cele mai elegante odăi- saloane de stradă, cu 2 paturi, pentru 24 ore	4 cor. — fl.
„ „ „ „ de curte „ „ 24 „	2 „ 40 „
„ „ „ „ de stradă 1 pat „ 24 „	3 „ — „
„ „ „ „ de curte „ „ 24 „	1 „ 60 „

Cu deosebită stimă

Martin Török,

proprietarul „Hotelul Palatin“

Am onoarea de-a aduce la cunoștințapre a Onor. D-voastre, că am primit eu conducerea „Hotelului Palatin“, și că am închiriat tot eu și restaurantul din Hotel. În restaurantul meu se găseșe în ori ce timp cele mai exelente vinuri de deal veritabile; ear bucatăria mea servește mâncări curate și gustoase.

Rugându-vé pentru prețuitul D-voastre concurs, sunt cu toată stima

gata a vé servi:

Nicolae Gavrilette,

contacătorul „Hotelul Palatin“ și antreprenorul restaurantului.

516 3-3

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seară (abstrăgând orele dela 9-11 în. am.)

La dispoșiția publicului stau următoarele mijloce de leuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).
2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boală de zachăr (diabet).
3. Anemia, nevrasenia (slăbirea nervilor), nervositatea.
4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de leuirea cu apă rece, de massagiu sau împachetare. — În trebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camee pentru inhalatie, după metodu dela Gleichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gâtie, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astma. — În trebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. În trebuințarea odată: 60 c.; 15 bilete 7 fl.

Ginnastica svedeză pentru întărirea reconvașențiilor cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oșornilor desvolutați, cari sufer de morburi de inimă și de strimțarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după statul ce însumă i-l dau. Ori-ce îndeplinite a curei se întăreșă sub veghiarea mea personală.

Dr. A. HECHT,

450 39-39

Arad, strada Zrinyi Nr. 3. Telefon: Nr. 270.